

“ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਬਾਲਕ ਜੰਮਿਆ”

ਬਾਈਬਲ ਖਾਠ #2

- I. ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਾਲ (ਚੱਲਦਾ)।
 - ਘ. ਯਿਸੂ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਯੂਸੁਫ਼ ਕੋਲ ਐਲਾਨ (ਮੱਤੀ 1: 18-25)।
 - ਙ. ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ (ਲੂਕਾ 2: 1-7)।
 - ਟ. ਅਯਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਐਲਾਨ (ਲੂਕਾ 2: 8-20)।
 - ਟ. ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੁੰਨਤ ਅਤੇ ਨਾਮਕਰਣ; ਹੈਕਲ ਵਿਚ (ਲੂਕਾ 2: 21-39)।
 - ਠ. ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਨਜ਼ੂਮੀਆਂ (“ਪੰਡਿਤਾਂ”) ਦਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਲਈ ਆਉਣਾ (ਮੱਤੀ 2: 1-12)।
 - ਡ. ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ (ਮੱਤੀ 2: 13-18)।
 - ਢ. ਬਾਲ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਨਾਸਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 2: 19-23; ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 2: 39)।
 - ਣ. ਯਿਸੂ ਦਾ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ; ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਜਾਣਾ (ਲੂਕਾ 2: 40-52)।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ: ‘ਸਾਡੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਕ ਬਾਲਕ ਜੰਮਿਆ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ, ਰਾਜ ਉਹਦੇ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਨਾਂਮ ਇਉਂ ਸੱਦਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ‘ਅਚਰਜ ਸਲਾਹੂ, ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਅਨਾਦੀ ਪਿਤਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ’ ’ (ਯਸਾਯਾਹ 9:6)। KJV ਵਿਚ ਇਹ ‘ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ...’ ਹੈ।

ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸੂਰਮੇ ਦੀ ਰਾਹ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਇਕ ਲਚਾਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦੁਨਿਆਵੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਹਾਕਿਮ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਰਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਬਾਲ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਖੁਦਾ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ।

ਇਕ ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 1:18-25)

‘ਮਸੀਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ!’ ਪਾਠ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਓ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਇਲੀਸਬਤ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਫ਼ਵਾਹ ਦੀ, ਜਿਹੜੀ ਫੈਲਣ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਨਿਰੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ (ਆਇਤਾਂ 18, 19)

ਯੂਸੁਫ਼ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕਰੇ। ਮੰਗਣੀ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਵੱਸ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਰਸਤੇ ਸਨ।

(1) ਉਹ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਰਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ (ਆਇਤ 19), ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਚਲਣ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ।¹

(2) ਉਹ ਬੇਵਫ਼ਾ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪੱਥਰਵਾਹ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 22:23, 24)। ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਇਹ ਢੰਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਹਿਮ ਦਿਲ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮਰੀਅਮ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ।² ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਪੁਰਖ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਕਿ ‘ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਪਾਉਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਤਿਆਗ’ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24:1)। ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨਾਂ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਬੁਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮਰੀਅਮ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਚੁੱਪ ਕੀਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣ³ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਆਪੇ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।⁴

ਖੁਦਾ ਦਾ ਹੱਲ (ਆਇਤਾਂ 20-25)

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਵਚਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਜੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਲਕ ਲਈ ਯਸਾਯਾਹ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਕ ਫ਼ਰਸ਼ਿਤੇ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ, ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਤਿੱਤਾ। ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

... ਹੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾਉਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ ਅਤੇ ਤੂੰ ਉਹਦਾ ਨਾਂਅ ਯਿਸੂ ਰੱਖੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇਗਾ (ਆਇਤਾਂ 20, 21)।

ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ: ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਿਆਰੀ ਮਰੀਅਮ ਬੇਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਰੁਮਾਂਚਿਤ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਬੇਦਰਦ ਅਤੇ ਨਿਰਮੋਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਾਅਨੇ ਸੁਣਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਘਬਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ‘ਸੁੱਤਿਓਂ ਉੱਠ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੂਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਅਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ। ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਕੁਆਰੀ ਰੱਖਿਆ⁵ ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਜਣੀ⁶’ (ਆਇਤਾਂ 24, 25)।

ਮੱਤੀ, ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਸੀਹ ਸੀ, ਨੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਇਹ ਜੋੜਿਆ:

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਨਬੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਆਖੀ ਸੀ ਉਹ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ⁷ ਕਿ ਵੇਖੋ ਕੁਆਰੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਇਮਾਨੁਏਲ ਰੱਖਣਗੇ।⁸ ਜਿਹਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਸਾਡੇ ਸੰਗ'⁹ (ਆਇਤਾਂ 22, 23)।

‘‘ਇਮਾਨੁਏਲ’’ ਤੇ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ‘‘ਕੁਦਰਤ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਾਥੋਂ ਉੱਪਰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਸ਼ਰਾ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਇੰਜੀਲ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।’’¹⁰

ਇਕ ਬਾਲਕ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 2:1-20)

ਯੂਸੂਫ ਦਾ ਜਨਮ (ਆਇਤਾਂ 1-7)

ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਯੂਸੂਫ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅੰਗ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ। ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਨੌਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਆਫੇ ਰੋਜ਼ ਬ ਰੋਜ਼ ਵਧਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਇਕ ਦਿੱਕਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਕਿ ਮਸੀਹਾ ਦਾ ਜਨਮ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਸੀ (ਮੀਕਾਹ 5:2), ਜਦਕਿ ਉਹ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇਕ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਰੋਮ ਦੇ ਸਮਰਾਟ ਤਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ‘‘ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੈਸਰ ਔਗਸਤੁਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹੁਕਮ ਨਿੱਕਲਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ¹¹ ਹੋਵੇ’’ (ਲੂਕਾ 2:1)।¹² ਇਹ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਰੋਮ ਦੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਨਗਰ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਯੂਸੂਫ ਜੋ ਦਾਉਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਦਾਉਦ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸੀ।¹³ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਰੀਅਮ ਲਈ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਯੂਸੂਫ ਤੋਂ ਅੱਡ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।¹⁴

ਯੂਸੂਫ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਦਾਉਦ ਦੇ ਘਰਾਣੇ ਅਤੇ ਉਲਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਗਲੀਲ ਦੇ ਨਾਸਰਤ ਨਗਰੋਂ ਯਹੂਦੀਆ ਵਿਚ ਦਾਉਦ ਦੇ ਨਗਰ ਨੂੰ ਜੋ ਬੈਤਲਹਮ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਗਿਆ। ਭਈ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਮਰੀਅਮ ਸਣੇ¹⁵ ਜੋ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ ਲਿਖਾਵੇ (ਆਇਤਾਂ 4, 5)।

ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਬੈਤਲਹਮ ਤਕ ਦੇ ਥਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਫ਼ਰ ਨਾਲ ਉਸ ਜੋੜੇ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਰਾਅ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ’’ (ਆਇਤ 7)। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਸੌਂ ਸਕੇ ਹੋਣਗੇ।¹⁶ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਬਾਰੇ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਘੱਟਨਾ¹⁷ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ:

ਅਤੇ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਜਣਨ ਦੇ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ।

ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੇਠਾ ਪੁੱਤਰ ਜਣੀ¹⁸ ਅਰ ਉਹ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ ਖੁਰਲੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲਿਆ (ਆਇਤਾਂ 6, 7)।

ਅਯਾਲੀਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਆਇਤਾਂ 8-20)

ਬਾਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਲੇ ਕਰਕੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਨਾਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਦਾਈ ਐਲਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਜਾਂ ਹੈਕਲ ਦੇ ਕਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਯਾਲੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਕੋਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ 'ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਝੁੰਡ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ' (ਆਇਤ 8)।

ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਆਜ਼ੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ। ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

ਨਾ ਡਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਰੀ ਪਰਜਾ ਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਈ ਦਾਉਦ ਦੇ ਨਗਰ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ। ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਲਫ਼ੇਟਿਆ ਅਤੇ ਖੁਰਲੀ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖੋਗੇ (ਆਇਤਾਂ 10-12)।¹⁹

ਉਸ ਖੁਰਲੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਸੀ, ਅਯਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਖੁਰਲੀਆਂ ਵੇਖਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ? ਇਹ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਅਸਤਬਲ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਲੱਭਦਿਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਧਰ ਉੱਧਰ ਨੱਸਦਿਆਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ (ਆਇਤਾਂ 17, 18)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪਹਿਲੇ ਮੁਨਾਦ' ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਮੁਨਾਦੀ ਕੀਤੀ।²⁰

ਇਕ ਬਾਲਕ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਲੂਕਾ 2:21-39)

ਸੁੰਨਤ ਅਤੇ ਨਾਮਕਰਨ (ਆਇਤ 21)

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਯੁੱਗ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ 'ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ' ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 4:4)।²¹ ਉਹ ਇਕ ਯਹੂਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਜੰਮਿਆ ਯਹੂਦੀ ਬਾਲਕ ਸੀ, ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਯਹੂਦੀ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦ ਮਸੀਹ ਅੱਠਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦੀ ਸੁੰਨਤ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 12:3)। ਉਸ ਵਕਤ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਯਿਸੂ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ (ਲੂਕਾ 1:31; ਮੱਤੀ 1:21)।

ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਣਾ (ਆਇਤਾਂ 22-38)

ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸਨ। ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਆਫ਼ਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪਹਿਲੋਂਠਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਲੋਠਾ ਪੁੱਤਰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਛੁਡਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਕੂਚ 13:2, 10-14; 34:19, 20; ਗਿਣਤੀ 3:40-51; 18:15, 16)। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਚਾਲੀ ਦਿਨਾਂ

ਬਾਅਦ ਮਾਤਾ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਰਸਮ ਲਈ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣੀ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 12:2-8)।²² ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਹੋਏ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਰ ਦੋ ਜਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੁਮਾਂਚਿਤ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਭਗਤ ਸ਼ਿਮਓਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਾ ਲਵੇ ਮਰੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਛੁਟਕਰਾ ਦੁਆਵੇਗਾ (ਲੂਕਾ 2:31, 32)। ਸ਼ਿਮਓਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਚੀਰਨ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਸੀ (ਆਇਤ 35)।

ਦੂਜਾ, ਅੱਠਾ ਨਾਮਕ ਚੁਰਾਸੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਬੀਆ ਸੀ।²³ ਜਦ ਉਸਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ‘ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਘੜੀ ਉੱਥੇ ਆਣ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸਨ’ (ਆਇਤ 38)।

ਬੈਤਲਹਮ ਵਾਪਸ (ਆਇਤ 39)

‘ਜਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਹਟੇ’ (ਆਇਤ 39), ਤਾਂ ਉਹ ਬੈਤਲਹਮ ਪਰਤ ਆਏ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 2:8, 9)।²⁴ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਾਊਦ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ (ਮੱਤੀ 1:1; ਲੂਕਾ 1:32) ਦਾਊਦ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ (ਲੂਕਾ 2:4, 11) ਹੀ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਕ ਘਰ ਮਿਲ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 2:11), ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਉੱਥੇ ਤਰਖਾਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਾਲਕ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਹੋਈ (ਮੱਤੀ 2:1-23; ਲੂਕਾ 2:39)

‘ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ’ ਦਾ ਆਉਣਾ (ਮੱਤੀ 2:1-12)²⁵

ਸ਼ਿਮਓਨ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮਸੀਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜੋ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਆਏ ਮਜ਼ਹਬੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੀ: ‘... ਜਦ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਪੂਰਬ ਦੇ ਕਈ ਜੋਤਸ਼ੀ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ’ (ਆਇਤ 1)। ‘ਜੋਤਸ਼ੀ’ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ‘magi’ ਭਾਵ ਜਾਦੂਗਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ।²⁶ ‘ਮੋਅਜੀ’ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਜਾਦੂਗਰ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘ਮੈਜੀਸ਼ਿਅਨ’ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।²⁷ ਜੋਤਸ਼ੀ (ਪੰਡਿਤ) ਜਾਂ ਮੋਅਜੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮੇਲ ਸੀ।²⁸ ਉਹ ਰਾਜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ,²⁹ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।³⁰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਤਾਰੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ, ਤਾਂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਪਾ ਲੈਣਗੇ।

ਉਹ ਤਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਲੈ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਰਾਜੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਉਹ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ‘‘ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਿਹੜਾ ਜੰਮਿਆ³¹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?’’ (ਆਇਤ 2)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੇਰੋਦੇਸ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੇਝਿਜਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘‘ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ’’ (ਆਇਤਾਂ 5, 6)। ਹੇਰੋਦੇਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਅਦਾ ਲਿਆ ਕਿ ਜਦ ਉਹ ਬਾਲਕ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਕਰ ਲੈਣ, ਤਾਂ ਆਣ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਣ। ਉਸ ਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ‘‘ਸੈਂ ਵੀ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਾਂ/ਗਾ’’ (ਆਇਤ 8)।

ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਲਹਿੰਦੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਉਹੀ ਤਾਰਾ ਲੱਭਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ, ‘‘ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬਾਲਕ ਸੀ, ਉਸ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰੁਕ ਗਿਆ’’ (ਆਇਤ 9)। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ‘‘ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਕੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰੀਅਮ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਭਾਰ ਡਿੱਗ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਥੈਲਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਨਾ, ਲੁਬਾਨ ਅਤੇ ਮੁਰ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਕੀਤਾ’’ (ਆਇਤਾਂ 10, 11)। ਸੋਨੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ। ਲੁਬਾਨ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਦਰੱਖਤ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੀਮਤੀ ਚਿੱਟਾ ਧੂਫ਼ ਜਾਂ ਗੂੰਦ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਧੁਖਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੁਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲਗਭਗ ਲੁਬਾਨ ਵਾਂਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਵੀ ਮੋਹਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਲਾਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤਣ ਲੱਗੇ। ‘‘ਅਤੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਪਾ ਕੇ ਕਿ ਹੇਰੋਦੇਸ ਕੋਲ ਮੁੜ ਨਾ ਜਾਣਾ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਰਸਤੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ’’ (ਆਇਤ 12)।

ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਜਾਣਾ (ਮੱਤੀ 2: 13-15)

ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਕੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ।³² ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਯੂਸੁਫ਼ ਝਿਜਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸਣੇ ਸੌ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤਕ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀਨਈ ਪਹਾੜ ਦੇ ਉਬੜ ਖਾਬੜ ਰਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਸੌ ਮੀਲ ਦੂਰ ਨੀਲ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਯਹੂਦੀ ਸਿਕੰਦਰੀਆ ਵਿਚ³³ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਵੱਸ ਗਏ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼, ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਰੁਕੇ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਤਰਖਾਣਾ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ- ਪਰ ਸੋਨੇ, ਲੁਬਾਨ ਤੇ ਮੁਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲੇ। ਇਸ ਵਾਰ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੂਤ ਵਰਤੇ।

ਬੇਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ (ਮੱਤੀ 2: 16-18)

ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਕਿ ਜੋਤਸ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਹੇਰੋਦੇਸ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਭਰ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਦੇ ਹਰ ਮੁਮਕਿਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ‘‘ਬੈਤਲਹਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਸਨ, ਮਰਵਾ ਸੁੱਟਿਆ’’ (ਆਇਤ 16)।³⁴ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਉਸ ਨੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਖੋਬੀ ਪਰ ਪੰਛੀ ਉੱਡ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।’’³⁵

ਬੈਤਲਹਮ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨਗਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ (ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ)। ਫਿਰ ਵੀ, ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੇ ਕੁਰੱਖਤ ਕੰਮ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਹੋਣਗੇ। ਮੱਤੀ ਨੇ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਤੀ ਤੁਲਨਾ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵਿਰਲਾਪ ਨਾਲ ਕੀਤੀ (ਆਇਤ 17, 18³⁶)।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ‘‘ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਕੀਤੀ?’’ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਨੈਤਿਕ ਜੀਣ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਹੇਰੋਦੇਸ ਨੂੰ ਹੇਰੋਦੇਸ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣਗੇ। ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਸੀ;³⁷ ਜਦ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।³⁸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇ ਦੁੱਖ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਓ ਇਮਾਨੁਏਲ ਦੇ ਛੁੱਟਣ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਵੀ ਮਨਾਈਏ।

ਨਾਸਰਤ ਨੂੰ ਪਰਤਣਾ (ਮੱਤੀ 2: 19-23; ਲੂਕਾ 2: 39)

ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ, ਇਕ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ਯੂਸੁਫ਼ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਆਇਆ ਕਿ ‘‘ਉੱਠ, ਬਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਹ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਸਨ ਓਹ ਮਰ ਗਏ’’ (ਮੱਤੀ 2: 20)। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਯੂਸੁਫ਼ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਹੇਰੋਦੇਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਰਖਿਲਾ ਉਸ ਹੀ ਯਹੂਦੀਆ ਦਾ ਹਾਕਮ ਹੈ (ਮੱਤੀ 2: 22)। ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਖਿਲਾ ਉਸ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੁਰਖਤ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।³⁹

ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਯਹੂਦੀਆ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਇ (ਆਇਤ 22) ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਗਲੀਲ ਦੇ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਬੈਤਲਹਮ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਲੇ; ਹੁਣ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ (ਮੱਤੀ 2: 23; ਲੂਕਾ 2: 39)। ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਤਣਾ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 2: 23)।⁴⁰

ਇਕ ਬਾਲਕ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ (ਲੂਕਾ 2: 40-52)

ਯਿਸੂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਲੂਕਾ ਨੇ ਹੀ ਅਗਲੇ ਅਠਾਈ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।⁴¹

ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ (ਆਇਤ 40)

ਯਿਸੂ ਕਾਮਿਲ ਖੁਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ- ਨਾਲ ਕਾਮਿਲ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਲਿਆ ਵਧਿਆ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਰੀਏ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਬਾਕੀ ਮੁੰਡੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ‘‘ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਵਧਦਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜਦਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸੀ’’ (ਆਇਤ 40; ਲੂਕਾ 1: 80 ਅਤੇ 1 ਸਮੂਏਲ 2: 26)।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਯਿਸੂ ਲਈ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ, ਸਭ ਕੁਝ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤਕ ਸਹੇ, ਜਿਸ ਕਾਸੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 4: 15)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਖੁਦਾ

ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੀ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਖਣਾ’ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 2:6, 7) ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਤੁੱਛ ਜਾਣਿਆ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 13:32)।

ਮੈਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮਾਂ, ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦਿਨਾਂ, ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਇਹੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਨਾ ਹੀ ਜਾਣੀਏ ਕਿ ਯਿਸੂ ਉਵੇਂ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ।

ਜਦੋਂ ਯਿਸੂ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ (ਆਇਤਾਂ 41-50)

ਲੂਕਾ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਇਕ ਹੀ ਵਾਰ ਉਠਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਇਕ ਯਹੂਦੀ ਲੜਕੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਇਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਣ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਉਹ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਯਿਸੂ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਤੇ ਮਰੀਅਮ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਪਰਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਪਰਬ ਪਸਾਹ ਤੇ ਲਿਆਏ।

ਜਦੋਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਘਰ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਗੁਆਚ ਗਿਆ। ਉਹ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ, ਯਹੂਸਲਮ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਢੂੰਡਣ ਲੱਗੇ।

ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਉਹ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਤਦ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਅਚਰਜ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਪੁੱਤਰ ਤੈਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਵੇਖ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕਲਪਦੇ ਹੋਏ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰੇ (ਆਇਤਾਂ 46, 47)।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਕਰੋ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਸੀ, ਭਾਵ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਕਲਾਸ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੋਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। (ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਆਖਾਂਗੇ।) ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਸੱਚਾਈਆਂ ਵਿਚ ਐਨੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਐਨੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸਮਝ।

ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋਣਾ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਭਾਵੁਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਵੀ ਖਿਝ ਵੀ ਗਈ ਸੀ। ‘...ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ; ਪੁੱਤਰ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਵੇਖ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਕਲਪਦੇ ਹੋਏ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰੇ?’ (ਆਇਤ 48)। ਯਿਸੂ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਲਗਦਾ ਹੈ: ਕਾਹਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਲਭਦੇ ਸਾਓ? ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਾਓ ਭਈ ਮੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਰਹਾਂ’ (ਆਇਤ 49)।

ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ‘ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ,⁴² ਪਰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ‘ਕੰਮ’ ਹਯੂਰੋ ਮੇਕੋਰਡ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ‘ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮ’ ਹੈ।⁴³ ਅਨੁਵਾਦ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਖੁਦਾਈ ਮਕਸਦ ਦੀ ਸਮਝ ਸੀ।

ਕੀ ਇਹ ਅੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਚਮਕਣ ਵਾਂਗੂ ਆਈ; ਜਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਂਗ? ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਕੁਝ? ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਯਿਸੂ ਉਹ ਪੁਰਖ ਬਣਨ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬਣਨਾ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਅਠਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ (ਆਇਤਾਂ 51, 52)

ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਦਾਈ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ: ‘‘ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰ ਕੇ ਨਾਸਰਤ ਨੂੰ ਆਇਆ,⁴⁴ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ; ...’’ (ਆਇਤ 51)। ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨਣ ਕਾਰਣ ਧਰਮੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਕੂਚ 20:12; ਵੇਖੋ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 6:1-3)।

ਯਿਸੂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਅਠਾਰਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਜਿਹਾ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪਰਦਾ ਗਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਇਕ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਭਰਾ ਸਨ (ਮੱਤੀ 13:55, 56; ਮਰਕੁਸ 6:3)।⁴⁵ ਉਸ ਨੇ ਤਰਖਾਣਾ ਕੰਮ ਯੂਸੂਫ਼ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ (ਮੱਤੀ 13:55; ਮਰਕੁਸ 6:3)। ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ‘‘ਅੱਬਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ (ਮਰਕੁਸ 14:36) ਜੋ ‘‘ਪਿਤਾ’’ ਲਈ ਇਹ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਸੀ, ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੂਫ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਧੀਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਯੂਸੂਫ਼ ਦੀ ਮੌਤ⁴⁶ ਹੋਣ ਤੇ ‘‘ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।⁴⁷ ਯਿਸੂ ਨੇ ਵਚਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਾਈ ਸੀ,⁴⁸ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਸਿਨਾਗੋਗ ਦੀਆਂ ਬੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਨਾਗੋਗ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਲੂਕਾ 4:16)। ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ,⁴⁹ ਪਰ ਵਚਨ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਓਨਾ ਹੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਲੂਕਾ 2:52 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ‘‘ਅਰ ਯਿਸੂ ਗਿਆਨ ਅਰ ਕੱਦ ਅਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਗਿਆ।’’

ਯਿਸੂ ਦਾ ਚਹੁੱ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ (ਜਿਵੇਂ ਸਾਡਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ): ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ (‘‘ਗਿਆਨ’’), ਜਿਸਮਾਨੀ (‘‘ਕੱਦ’’), ਸਮਾਜਕ (‘‘ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਰਪਾ’’ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ (‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ’’) ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਵਧਣਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ): ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਵਧਦਾ ਗਿਆ’’ ਮਿਸ਼ਰਤ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ‘‘ਦੇ ਵੱਲ’’ ‘‘ਕੱਟਣਾ’’ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਇਕ ਰਾਹ ਵੱਲ ਕੱਢਣਾ’’⁵⁰ ਜੋ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਵਕਰ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਭਾਰੇ ਸੰਦ ਨਾਲ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ, ਸਾਡੇ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ।

ਸਾਰ

ਯਸਾਯਾਹ ਨੇ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਕ ਬਾਲਕ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਯਸਾਯਾਹ 9:6)। ਇਸ ਪਾਠ

ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਬਾਲਕ ਦੇ ਜਨਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤੀਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੀਹ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਲਾਏ, ਭਾਵ ਯਿਸੂ ਨੇ ਅਪਾਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਬੀ. ਐੱਸ. ਡੀਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਸੁਭਾਅ ਹੈ; ਅਤੇ ਨਾਸਰਤ ਦੀ ਅਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਆਉਣ ਕਾਰਣ ਅਜਿਹਾ ਪੁਰਖ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਾਲ ਲਗ ਜਾਣ, ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹਨ।’⁵¹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ‘ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਓਨਾ ਹੀ ਧਿਆਨ’ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਸਿਖਰ ਸਮੇਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਨਾ ਜਾਣੋ; ਅਤੇ ਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰੋ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ²NASB ਦੀ ਮੇਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ‘ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ’ ਤੇ ਮਾਰਜਿਨ ਨੋਟ ਵਿਚ ‘ਉਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ’ ਹੈ। ³ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਤਲਾਕਨਾਮਾ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਦਮੀ ਚਾਹੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਲਾਲਤ ਭਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯੂਸੂਫ਼ ਇਹ ਸਭ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ: ‘... ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, [ਉਸ ਨੇ] ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕੀਤੀ’ (ਮੱਤੀ 1: 19)। ⁴ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮਰੀਅਮ ਉਸ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁੱਟ ਸਕਦੀ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24: 2-4)। ⁵ਇਸ ਤੱਥ ਤੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਮਰੀਅਮ ਕੁਆਰੀ ਸੀ ਇਕ ਹੋਰ ਆਇਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੇਖੋ। ⁶ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਢੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ‘ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ’ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਯੂਸੂਫ਼ ਦੇ ਆਮ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਾਂਗ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਸਨ। ⁷‘ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ⁸ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਈਬਲ KJV ਵਿਚ “Immanuel” ਦੇ ਸਪੈਲਿੰਗ “Emmanuel” ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ⁹ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਤਸਦੀਕ ਹੈ। ‘ਮਸੀਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ’ ਪਾਠ ਵਿਚ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ¹⁰ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਫਿਲਿਪ. ਪਾਈ ਪੈਂਡਲਟਨ, *ਦ ਫੋਰਫੋਲਡ ਗੋਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਨ ਦ ਫੋਰ ਗੋਸਪਲਜ਼* (ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1914), 26.

¹¹KJV ਵਿਚ ‘ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ’ ਹੈ, ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਨਾਂਅ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। NKJV ਵਿਚ ‘ਦਰਜ ਕੀਤਾ’ ਹੈ। ¹²ਆਇਤ 2 ਵਿਚਲੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਾਣਨ ਲਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਪਾਠ ‘ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ?’ ਵੇਖੋ। ¹³ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਬੈਤਲਹਮ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਈ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ (ਉਤਪਤ 48: 7; ਰੂਥ 1: 22), ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਉਦ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (1 ਸਮੂਏਲ 16: 1; 17: 12; 20: 6)। ¹⁴ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਮੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਬਾਅ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਯੂਸੂਫ਼ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਯੂਸੂਫ਼ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਬਾਲਕ ਦਾ ਜਨਮ ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ¹⁵ਮੱਤੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ‘ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ’ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 1:24), ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਮਬਿਸਤਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਲ ਚ ‘ਅਧਿਕਾਰਿਕ’ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਲੂਕਾ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਮੰਗਣੀ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ (ਲੂਕਾ 2:5)। ¹⁶ਬੈਤਲਹਮ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਦੇਜ਼ ਗੁਫ਼ਾ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਖੁਰਲੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ¹⁷ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸੀ। ‘ਯਾਦਗਾਰੀ ਘਟਨਾ’ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਖੁਦਾ ਦਾ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾ ਸਕੇ। ¹⁸‘ਪਹਿਲੋਂ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 1:6); ਪਰ ਲੂਕਾ 2 ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ ‘ਪਹਿਲੋਂ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਆਮ ਅਰਥ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬੱਚੇ ਹੋਏ। ¹⁹ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੀਆਂ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ (ਆਇਤ 14)। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ’ ਸ਼ਬਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ KJV ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਲਗਦਾ ਹੈ), ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ‘ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ [ਖੁਦਾ] ਖੁਸ਼ ਹੈ’ (NASB)। ²⁰ਆਇਤ 19 ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ: ‘ਪਰ ਮਰੀਅਮ ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ।’ 2:51 ਦੇ ਆਖਰੀ ਭਾਗ ਨਾਲ, ਇਸ ਆਇਤ ਕਾਰਣ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੂਕਾ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਹੋਣਗੇ।

²¹ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲੀਬ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੁੱਕ ਗਿਆ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:14) ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦਾ ਵਕਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:16, 17)। ²²ਯੂਸੁਫ਼ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਉਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਠਹਿਰਾਈ ਗਈ ਸੀ। ²³ਨਬੀ ਯਹੋਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਬੀਆਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਨਬੀਆਂ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ, ਦਬੋਰਾਹ ਨਬੀਆਂ ਸੀ (ਨਿਆਈਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 4:4)। ²⁴ਲੂਕਾ 2:39 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ‘ਉਹ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਗਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਏ।’ ਉਹ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਅੱਜ਼ਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਾਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੈਤਲਹਮ ਮੁੜ ਆਏ। ਅਜਿਹਾ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ 2:39 ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਤੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੂਕਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਇੱਥੇ ਤਕ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ। ਲੂਕਾ ਨੇ ਜਦ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਊਲ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9:19–26), ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਥ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਊਲ ਨੇ ਅਰਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਟਿਆ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 1:17)। ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹਰ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਲਿਖਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ²⁵ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇਕ ਪਾਠ ‘ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼’ ਵਿਚ ਵੇਖੋ। ²⁶ਜੋਤਸ਼ੀ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘magi’ ਨੂੰ ‘ਮੇਅਜੀ’ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ²⁷ਇਹ ਮੇਅਜੀ (ਨਜ਼ੂਮੀ, ਜੋਤਸ਼ੀ ਜਾਂ ਪੰਡਤ, ਜੋ ਵੀ ਕਹੋ) ਸਚਿਆਈ ਦੇ ਖੋਜੀ ਸਨ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਜ਼ੂਮੀ ਝਾੜ ਫੂਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣ ਗਏ ਸਨ (ਇਹੀ ਮੂਲ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:9 ਅਤੇ 13:6, 8

ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।) ²⁸ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੋ NASB ਵਾਲੀ ਬਾਈਬਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਰਜਿਨ ਨੋਟ ਵਿਚ ‘‘ਜੋਤਿਸ਼, ਮੈਡੀਸਿਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੁੱਧਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਗ’’ ਹੈ। ²⁹ਨਸੂਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੀਤ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਹੈ, ‘‘ਹਮ ਤੀਨ ਰਾਜਾ ਮਸ਼ਰਕ ਕੇ ਹੈਂ ...।’’ ਪਰ, ‘‘ਰਾਜਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਗਲਤ ਹੈ। ਮਸੀਹਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਨਬੂਵਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੁਕਣਾ ਸੀ (ਜ਼ਬੂਰ 72: 10, 11; ਯਸਾਯਾਹ 49: 7; 60: 3)। ਸ਼ਾਇਦ ਇਥੋਂ ਹੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਜੋਤਸ਼ੀ ਰਾਜੇ ਹੀ ਸਨ। ³⁰ਅਸਤਰ 1: 13 ਅਤੇ ਦਾਨੀਏਲ 2: 12 ਅਤੇ ‘‘ਪੰਡਤ’’ ਮੱਤੀ 2 ਵਾਲੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੈਟੋਗਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਹੋਣਗੇ।

³¹ਯਿਸੂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੀ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਕ ਅੰਸ ਨਾਲ ਹੈਰੋਦੇਸ਼ ਭੈਭੀਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੈਦਾਇਸ਼ੀ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਮੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਦਾਊਦ ਦੀ ਕੁਲਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਚਨ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ‘‘ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ’’ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ³²ਮੱਤੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਲਈ ਸੀ (2: 15)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ, ‘‘ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ’’ ਵੇਖੋ। ³³ਸਿਕੰਦਰੀਆ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਪਾਠ ‘‘ਸੰਸਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਆਇਆ’’ ਵੇਖੋ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਕੰਦਰੀਆ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵੀਹ ਤੋਂ ਚਾਲੀ ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ। ³⁴ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੌਵੀ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ‘‘ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ’’ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਨਵਜੰਮਿਆਂ ਬੱਚਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਾਲਗਿਰਾ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਇਵੇਂ ਹੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)। ਆਇਤ 16 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਰਾ ਪਹਿਲੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤੋਂ ਹੈਰੋਦੇਸ਼ ਨੇ ‘‘ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਲਈ’’ ਦੁਗਣਾ ਕਰ ਕੇ ਜੋੜਿਆ ਸੀ। ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਫਲਸਤੀਨ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਯਿਸੂ ਛੇ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ³⁵ਲੇਖਕ ਅਗਿਆਤ। ਬੀ. ਐੱਸ. ਡੀਨ, ‘‘ਬਾਈਬਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ’’ ਟਰੱਬ ਫਾਰ ਟੁਡੇ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ³⁶ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ‘‘ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ’’ ਵੇਖੋ। ³⁷ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਬੱਚੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਗਏ ਹੋਣਗੇ (ਮੱਤੀ 19: 14)। ³⁸ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ³⁹ਅਰਖਿਲਾਉਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਹਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਪਾਠ ‘‘ਸੰਸਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਆਇਆ’’ ਵਿਚ ਵੇਖੋ। ⁴⁰ਮੱਤੀ 2: 23, ਵਿਚ ਲਿਖਤ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ‘‘ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ’’ ਵੇਖੋ। ਕੁਝ ਲੋਕ ‘‘ਨਾਸਰੀ’’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ‘‘ਨਜ਼ੀਰ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ‘‘ਨਾਸਰੀ’’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਸਰਤ ਨਾਮਕ ਥਾਂ ਵਿਚ ਪਲਿਆ ਵਧਿਆ। ਨਜ਼ੀਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਜ਼ੀਰੀ ਮੰਨਤ ਮੰਨੀ ਹੋਵੇ (ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 6: 1–8)। ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਨਜ਼ੀਰ ਸੀ (ਲੂਕਾ 1: 15 ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ 6: 3, 4 ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ), ਪਰ ਯਿਸੂ ਨਜ਼ੀਰ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਮੱਤੀ 11: 18, 19)।

⁴¹ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਕੁਦਰਤ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਖਲ੍ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।’’ ਇਵੇਂ ਹੀ, ਮਨੁੱਖ ਆਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ, ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੁਦਾ

ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਰਹਿਤ ‘‘ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਕ’’ ਵਿਰਤਾਂਤ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ। ⁴²NASB ਵਾਲੀ ਮੋਰੀ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮਾਰਜਿਨ ਨੋਟ ਵਿਚ ‘‘ਜਾਂ, ਮਾਮਲੇ; ਮੂਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮ’’ ਹੈ। ⁴³ਹਿਊਗੋ ਮੇਕੋਰਡ ਦੀ, *ਨਿਊ ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਐਵਰਲਾਸਟਿੰਗ ਗੋਸਪਲ* (ਹੈਂਡਰਸਨ, ਟੈਨਿਸੀ: ਫ੍ਰੀਡ ਹਾਰਡਮੈਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, 1988)। ⁴⁴ਜਦ ਲੋਕ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ‘‘ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਉੱਪਰ’’ ਗਏ ਜਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ‘‘ਉੱਤਰ’’ ਗਏ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸੀ। ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਉਦ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ⁴⁵ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਖੁਦਾਈ ਹੋਣ ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ (ਯੂਹੰਨਾ 7:5)। ⁴⁶ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਆਏ ਪਾਠ ਵਿਚ ‘‘ਖੁਦਾ ਨੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਚੁਣਿਆ’’ ਵਿਚ ਨੋਟਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ⁴⁷ਯਿਸੂ ਜ਼ਿਆਦਤਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਧਣ ਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਲਾ ਕੇ। ⁴⁸ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕਮੀ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਥਨ (ਯੂਹੰਨਾ 7: 15) ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੱਬੀਆਂ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗੇ, ‘‘ਅਸੀਂ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚੋਂ ਡਿਗਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ।’’ ⁴⁹ਉਦਾਹਰਣ ਵੱਜੋਂ; ਯਿਸੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਢਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੇਰੇ ਛੇਤੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ (ਮਰਕੁਸ 1: 35)। ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੰਨਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 4: 34); ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਦੀ ਇਕ-ਇਕ ਬਿੰਦੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ⁵⁰ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਵਾਈਨ, *ਦ ਐਕਸਪੋਂਡੈਂਡ ਵਾਈਨ* ਜ਼ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਵਰਡਜ਼, ਸੰਪਾ. ਜੌਨ ਆਰ. ਕੋਹਲੇਂਬਰਗਰ ਤੀਜਾ ਵਿਦ ਜੇਮਜ਼ ਏ. ਸਵੈਨਸਨ (ਮਿਨਿਆਪੁਲਿਸ: ਬੈਬਨੀ ਹਾਊਸ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1984), 25.

⁵¹ਬੀ. ਐੱਸ ਡੀਨ, ‘‘ਬਾਈਬਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ’’ ਵਿਚ ‘‘ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ’’ *ਟਰੱਥ ਫਾਰ ਟੁਡੇ* (ਪੰਜਾਬੀ) ।